2024/1739

24.6.2024

NEUVOSTON ASETUS (EU) 2024/1739,

annettu 24 päivänä kesäkuuta 2024,

Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 215 artiklan,

ottaa huomioon rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta 17 päivänä maaliskuuta 2014 annetun neuvoston päätöksen 2014/145/YUTP ([1]),

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja Euroopan komission yhteisen ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Neuvoston asetuksella (EU) N:o 269/2014 ([2]) pannaan täytäntöön päätöksessä 2014/145/YUTP säädetyt rajoittavat toimenpiteet.

(2) Neuvosto hyväksyi 24 päivänä kesäkuuta 2024 päätöksen (YUTP) 2024/1738 ([3]) päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta. Päätöksessä (YUTP) 2024/1738 säädetään poikkeuksesta, jolla mahdollistetaan luetteloon sisältyvän välittäjäpankin suorittaman siirron vuoksi jäädytettyjen varojen vapauttaminen; edellytyksenä on, että kyseessä on kahden luetteloon merkitsemättömän luonnollisen henkilön, oikeushenkilön, yhteisön tai elimen välinen siirto, joka toteutetaan käyttäen luetteloon merkitsemättömissä luottolaitoksissa olevia tilejä. Päätöksellä (YUTP) 2024/1738 otetaan myös käyttöön poikkeus, jolla sallitaan sellaisten varojen vapauttaminen, jotka on jäädytetty sillä perusteella, että siirtoon osallistuu luetteloon merkitty liikkeeseen laskeva pankki, edellyttäen, että siirto tapahtuu kahden luetteloon merkitsemättömän luonnollisen henkilön, oikeushenkilön, yhteisön tai elimen välillä.

(3) On aiheellista selventää, että vastuuvelvollisuutta koskevaan suojaan, joka myönnetään unionin toimijoille, jos ne eivät ole tienneet eikä niillä ole ollut perusteltua syytä epäillä, että niiden toiminta rikkoisi unionin rajoittavia toimenpiteitä, ei voi vedota, jos unionin toimijat eivät ole noudattaneet asianmukaista huolellisuutta. Tällaista huolellisuutta noudattaessa on aiheellista ottaa asianmukaisesti huomioon julkisesti tai helposti saatavilla olevat tiedot. Sen vuoksi esimerkiksi unionin toimija ei voi vedota menestyksekkäästi tällaiseen suojaan, kun sitä syytetään asiaa koskevien rajoittavien toimenpiteiden rikkomisesta, koska se on jättänyt tekemättä yksinkertaiset tarkistukset tai selvitykset.

(4) Yhdenmukaisuuden varmistamiseksi Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-72/11 esittämän tulkinnan kanssa kiertämisen kieltävä säännös olisi muutettava sen selventämiseksi, että tietoista ja tarkoituksellista toimintaa määrittelevät vaatimukset eivät täyty pelkästään silloin, kun henkilöllä on tahallisesti tavoitteena tai seurauksena rajoittavien toimenpiteiden kiertäminen, vaan myös silloin, kun henkilö, joka osallistuu toimintaan, jonka tavoitteena tai seurauksena on rajoittavien toimenpiteiden kiertäminen, on tietoinen siitä, että tällaisella osallistumisella saattaa olla kyseinen tavoite tai seuraus, ja henkilö hyväksyy kyseisen mahdollisuuden.

(5) On aiheellista ottaa käyttöön määräys, jonka nojalla jäsenvaltioiden kansalaisten ja yritysten on mahdollista saada korvausta venäläisiltä henkilöiltä ja yhteisöiltä, jotka ovat aiheuttaneet heille tai niille vahinkoa. Tähän kuuluvat heidän tai niiden omistamille tai määräysvaltaan kuuluville yrityksille sellaisen sopimuksen tai liiketoimen yhteydessä aiheutuneet vahingot, joiden täytäntöönpanoon asetuksella (EU) N:o 269/2014 määrätyt toimenpiteet ovat vaikuttaneet, edellyttäen, että asianomaisella jäsenvaltion kansalaisella tai yrityksellä ei ole tosiasiallisesti käytössään oikeussuojakeinoja esimerkiksi asiaa koskevan kahdenvälisen investointisopimuksen nojalla. Tällaista korvausta voidaan vaatia jäsenvaltioiden tuomioistuimissa asiaankuuluvien tuomiovaltaa ja oikeudenkäyntimenettelyjä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan unionin ja jäsenvaltion lainsäädännön säännösten mukaisesti, mukaan lukien mahdollisia välitoimimenettelyjä koskevat säännökset.

([1]) EUVL L 78, 17.3.2014, s. 16.

([2]) Neuvoston asetus (EU) N:o 269/2014, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2014, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä (EUVL L 78, 17.3.2014, s. 6).

([3]) Neuvoston päätös (YUTP) 2024/1738, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2024, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L, 2024/1738, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1738/oj).

(6) Täytäntöönpanoa koskevan tietämyksen lisäämiseksi on aiheellista, että jäsenvaltiot raportoivat rajoittavien toimenpiteiden rikkomisesta määrätyistä seuraamuksista.

(7) Kun luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ilmoittaa vapaaehtoisesti kaiken kattavasti ja oikea-aikaisesti, että tämä on rikkonut rajoittavia toimenpiteitä, kansallisten toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava ottaa kyseinen oma ilmoitus asianmukaisesti huomioon määrätessään seuraamuksia tarpeen mukaan kansallisen hallintolainsäädännön tai muiden asiaankuuluvien kansallisten lakien tai sääntöjen mukaisesti. Jäsenvaltioiden Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1226 ([4]) nojalla toteuttamia toimenpiteitä ja siihen sisältyviä lieventäviä olosuhteita koskevia vaatimuksia sovelletaan.

(8) Kun otetaan huomioon unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteet, joita ovat rauhan säilyttäminen, kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen sekä kansainvälisen yhteistyön, demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja erityisemmin päätöksessä 2014/145/YUTP asetettujen tavoitteiden edistäminen, on aiheellista varmistaa, että neuvoston, komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, jäljempänä ”korkea edustaja”, hallussa olevia asiakirjoja, jotka koskevat asetuksessa (EU) N:o 269/2014 säädettyjen rajoittavien toimenpiteiden noudattamisen valvontaa taikka kyseisten toimenpiteiden rikkomisen tai kiertämisen estämistä, koskee salassapitovelvollisuus ja että niihin sovelletaan unionin toimielimiin sovellettavien sääntöjen mukaista suojaa, koska kyseisten asiakirjojen sisältämiä tietoja voitaisiin käyttää kyseisten toimenpiteiden noudattamisen valvonnan estämiseen tai niiden tehokkuuden heikentämiseen, koska asianomaiset henkilöt ja yhteisöt voisivat toimia siten, ettei toimenpiteiden noudattamista voida valvoa. Kyseistä suojaa olisi sovellettava myös korkean edustajan ja komission yhteisiin ehdotuksiin, jotka koskevat asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamista, ja kaikkiin asiaan liittyviin valmisteluasiakirjoihin, koska niiden paljastuminen saattaisi vaikuttaa päätöksessä 2014/145/YUTP ja kyseisessä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden tehokkuuteen sekä tulevien ehdotusten valmisteluun ja niiden pohjalta käytäviin neuvotteluihin. Tietyt toimenpiteet, joita tällaiset yhteiset ehdotukset sisältävät ja joita neuvosto ei erinäisistä syistä voi hyväksyä, sisältyvät usein korkean edustajan ja komission myöhemmin esittämiin ehdotuksiin. On tärkeää suojella kyseistä aloiteoikeutta sellaisten yleisten tai erityisten intressien vaikutukselta, joilla järjestettyjen kuulemisten ulkopuolella pyritään pakottamaan unionin toimielimiä ja niiden yksiköitä ehdottamaan, hyväksymään tai muuttamaan muutosta taikka sopimaan siitä. Tällaisten tietojen paljastuminen voisi tehdä mahdollisista uusista varojen jäädyttämistä koskevista toimenpiteistä tehottomia, koska niiden suunniteltu hyväksyminen olisi jo paljastunut. Sen vuoksi olisi oletettava, että kyseisten asiakirjojen paljastuminen vahingoittaisi unionin tai yhden tai useamman sen jäsenvaltion turvallisuutta taikka niiden kansainvälisten suhteiden hoitamista.

(9) Nämä toimenpiteet kuuluvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen soveltamisalaan, ja sen vuoksi tarvitaan unionin tason sääntelyä erityisesti sen varmistamiseksi, että niitä sovelletaan yhtenäisesti kaikissa jäsenvaltioissa.

(10) Asetus (EU) N:o 269/2014 olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EU) N:o 269/2014 seuraavasti:

1) lisätään 6 b artiklaan kohdat seuraavasti:

”5 h. Poiketen siitä, mitä tämän asetuksen 2 artiklassa säädetään, ja edellyttäen, että asianomaiset varat jäädytettiin tämän asetuksen liitteessä I luetellun oikeushenkilön, yhteisön tai elimen kyseisten varojen siirrossa Venäjän federaatiosta unioniin välittäjäpankkina toimimisen perusteella, jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat tarkoituksenmukaisiksi katsominsa ehdoin myöntää luvan tiettyjen jäädytettyjen varojen vapauttamiseen todettuaan, että tällaisten varojen siirto

a) tapahtuu kahden sellaisen luonnollisen henkilön, oikeushenkilön, yhteisön tai elimen välillä, joita ei ole merkitty tämän asetuksen liitteessä I olevaan luetteloon;

b) toteutetaan käyttäen sellaisten luottolaitosten tilejä, joita ei ole merkitty tämän asetuksen liitteessä I olevaan luetteloon; ja

c) ei riko tämän asetuksen 2 artiklan 2 kohtaa tai 9 artiklaa.

Tätä kohtaa ei sovelleta asetuksessa (EU) N:o 909/2014 tarkoitettujen arvopaperikeskusten hallussa oleviin jäädytettyihin varoihin tai taloudellisiin resursseihin.

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1226, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2024, unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ja seuraamusten määrittelystä ja direktiivin (EU) 2018/1673 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1226, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1226/oj).

5 i. Poiketen siitä, mitä tämän asetuksen 2 artiklassa säädetään ja edellyttäen, että asianomainen maksu jäädytettiin sen vuoksi, että siirto Venäjän federaatiosta unioniin oli tämän asetuksen liitteessä I luetellun oikeushenkilön, yhteisön tai elimen käynnistämä tai tämän välityksellä käynnistetty, jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat tarkoituksenmukaisiksi katsominsa ehdoin myöntää luvan kyseisen jäädytetyn maksun vapauttamiseen ainoastaan todettuaan, että kyseinen varojen siirto

a) tapahtuu kahden tämän asetuksen liitteessä I olevaan luetteloon kuulumattoman luonnollisen henkilön, oikeushenkilön, yhteisön tai elimen välillä; ja

b) ei ole tämän asetuksen 2 artiklan 2 kohdan tai 9 artiklan vastainen.

Tätä kohtaa ei sovelleta asetuksessa (EU) N:o 909/2014 tarkoitettujen arvopaperikeskusten hallussa oleviin jäädytettyihin varoihin tai taloudellisiin resursseihin.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun siirron saajat voivat olla ainoastaan jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan maan tai Sveitsin kansalaisia tai luonnollisia henkilöitä, joilla on tilapäinen tai pysyvä oleskelulupa jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa maassa tai Sveitsissä.

Kutakin hakijaa kohti voidaan myöntää yksi lupa.

Asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle tämän kohdan nojalla myönnetystä luvasta yhden viikon kuluessa sen myöntämisestä.”;

2) korvataan 9 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Kielletään tietoinen ja tarkoituksellinen osallistuminen toimiin, joiden tavoitteena tai seurauksena on tässä asetuksessa säädettyjen kieltojen kiertäminen, mukaan lukien osallistuminen tällaisiin toimiin ilman tahallista pyrkimistä kyseiseen tavoitteeseen tai seuraukseen, mutta olemalla tietoinen siitä, että osallistumisella voi olla tällainen tavoite tai seuraus, ja hyväksymällä kyseinen mahdollisuus.”;

3) lisätään artikla seuraavasti:

”11 a artikla

Jäljempänä 17 artiklan c tai d alakohdassa tarkoitetulla henkilöllä on oikeus saada jäsenvaltion toimivaltaisissa tuomistuimissa käytävissä oikeudenkäyntimenettelyissä korvaus tälle aiheutuneesta vahingosta tai menetyksestä, oikeudenkäyntikulut mukaan lukien, joka johtuu kolmansien maiden tuomioistuimissa 11 artiklan 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden, yhteisöjen ja elinten esittämistä vaateista, jotka liittyvät sopimukseen tai liiketoimeen, jonka suorittamiseen ovat vaikuttaneet suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain, toimenpiteet, jotka on otettu käyttöön tämän asetuksen nojalla edellyttäen, että asianomaisella henkilöllä ei ole tosiasiallisesti käytössään oikeussuojakeinoja asiaankuuluvalla lainkäyttöalueella.”;

4) korvataan 12 artiklan 1 kohdan b alakohta seuraavasti:

”b) rikkomisista ja täytäntöönpanossa ilmenneistä ongelmista, tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista sekä kansallisten tuomioistuinten antamista tuomioista.”;

5) korvataan 15 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista, mukaan lukien tarvittaessa rikosoikeudelliset seuraamukset, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niissä voidaan ottaa huomioon lieventävänä tekijänä vapaaehtoisesti tapahtuva omaehtoinen ilmoittaminen tämän asetuksen säännösten rikkomisesta asianomaisen kansallisen oikeuden mukaisesti. Jäsenvaltioiden on myös säädettävä asianmukaisista toimenpiteistä tällaisten rikkomisten tuottaman hyödyn takavarikoimiseksi.”;

6) korvataan 16 a artikla seuraavasti:

”16 a artikla

1. Komissio saa käyttää tietoja, jotka on sille toimitettu tai jotka se on vastaanottanut tämän asetuksen mukaisesti, vain niihin tarkoituksiin, joita varten ne on toimitettu tai vastaanotettu.

2. Kaikkiin neuvoston, komission tai unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, jäljempänä ”korkea edustaja”, hallussa oleviin asiakirjoihin, jotka liittyvät tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden noudattamisen valvomiseen tai niiden rikkomisen tai kiertämisen estämiseen, sovelletaan salassapitovelvollisuutta ja unionin toimielimiin sovellettavien sääntöjen mukaista suojaa. Kyseistä suojaa sovelletaan korkean edustajan ja komission tämän asetuksen muuttamiseksi tekemiin yhteisiin ehdotuksiin sekä niihin liittyviin valmisteluasiakirjoihin.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen tai ehdotusten paljastumisen oletetaan vahingoittavan unionin tai yhden tai useamman sen jäsenvaltion turvallisuutta taikka niiden kansainvälisten suhteiden hoitamista.”.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 24 päivänä kesäkuuta 2024.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. BORRELL FONTELLES